

KAPITALNI PRORAČUN

Primjer 1. Metoda neto sadašnje vrijednosti

Poduzeće MBB d.d. razmatra kupnju stroja kojim će automatizirati dio proizvodnog procesa koji se sada obavlja ručno. Trošak kupnje stroja iznosi 10.000 kn, a vijek upotrebe stroja je 4 godine. Na kraju vijeka upotrebe stroj nema ostatak vrijednosti (odnosno, njegova vrijednost je nula). Primjenom novog stroja, trošak plaća radnika zaposlenih u proizvodnji (trošak rada) smanjivat će se za 2.400 kn godišnje. Poduzeće MBB d.d. zahtijeva stopu povrata od 16% na sve investicijske projekte. Ocijenite prihvatljivost kupnje stroja.

Primjer 2. Metoda neto sadašnje vrijednosti

Poduzeće Mjesec d.d. razmatra ulaganje u projekte (A i B) za rješenje transporta u proizvodnji. Projekt A i projekt B su, prema tome, međusobno isključivi projekti. Vrijednost projekta A iznosi 16.500 kn, a vrijednost projekta B iznosi 18.000 kn. Vijek trajanja oba projekta procijenjen je na 4 godine. Vrijednost projekta na kraju vijeka investicije je nula. Poduzeće Mjesec d.d. zahtijeva stopu povrata od 10% na navedene projekte.

Koju investicijsku odluku bi trebao donijeti menadžer, odnosno koji projekt će prihvatiti, ako su očekivani novčani primici svakog pojedinog projekta sljedeći:

Godina	1	2	3	4
Projekt A	8.000	7.500	7.000	6.500
Projekt B	9.000	8.500	8.000	7.500

Primjer 3. Metoda neto sadašnje vrijednosti

Poduzeće Max d.d. razmatra sklapanje ugovora s poduzećem Box d.d. o ekskluzivnoj distribuciji novog proizvoda. Temeljem ugovora, poduzeće Max d.d. imalo bi ekskluzivno pravo distribucije novog proizvoda poduzeća Box d.d. u narednih 5 godina. Poduzeće Max d.d. kupovalo bi proizvod od poduzeća Box d.d. i bilo bi odgovorno za sve troškove promocije i distribucije. Ugovor obuhvaća razdoblje od 5 godina, s time da se na kraju pete godine ugovor o ekskluzivnoj distribuciji proizvoda može obnoviti.

Nakon provedene detaljne analize, poduzeće Max d.d. procijenilo je sljedeće troškove i prihode, odnosno novčane primitke i izdatke povezane s distribucijom novog proizvoda:

NOVČANI PRIMICI I IZDACI:

- trošak kupnje potrebne opreme 70.000 kn
- potrebni neto radni kapital 120.000 kn
- održavanje opreme u 3. godini 10.000 kn
- ostatak vrijednosti opreme na kraju 5. godine 30.000 kn

GODIŠNJI PRIHODI I TROŠKOVI:

- prihodi od prodaje 250.000 kn
- troškovi prodane robe 130.000 kn
- ostali operativni troškovi 50.000 kn

Na kraju 5. godine *neto radni kapital* će biti raspoloživ za nove investicije ukoliko se ne obnovi ugovor o distribuciji proizvoda poduzeća Box d.d. Uprava poduzeća Max d.d. zahtijeva minimalnu stopu povrata od 18% na sve investicijske projekte.

Da li poduzeće Max d.d treba sklopiti ugovor o ekskluzivnoj distribuciji novog proizvoda poduzeća Box d.d.?

Primjer 4. Interna stopa povrata

Poduzeće Gama d.d. razmatra kupnju novog stroja. Novi stroj će zamijeniti postojeći koji je zastario i koji zahtijeva značajne troškove održavanja. Trošak kupnje novog stroja iznosi 15.000 kn. Vijek upotrebe novog stroja je 3 godine. Novim strojem smanjit će se troškovi održavanja u godišnjem iznosu od 6.500 kn. Utvrdite *internu stopu povrata* za ovaj investicijski projekt.

Primjer 5. Metoda perioda povrata

Poduzeće Buba d.d. razmatra kupnju stroja za pakiranje poljoprivrednih proizvoda koji će zamijeniti postojeću poluautomatsku pakirnicu. Trošak kupnje stroja za pakiranje je 450.000 kn, a vijek upotrebe 9 godina. Primjenjuje se linearna metoda obračuna amortizacije.

Dodatni godišnji prihodi i rashodi povezani s pakiranjem i prodajom poljoprivrednih proizvoda su sljedeći:

Prihodi od prodaje		750.000 kn
<u>Troškovi mreže za pakiranje (varijabilni troškovi proizvoda)</u>		<u>80.000 kn</u>
Marginalna kontribucija		670.000 kn
Fiksni troškovi:		430.000 kn
Trošak plaća	360.000 kn	
Troškovi održavanja	20.000 kn	
<u>Troškovi amortizacije</u>	<u>50.000 kn</u>	
DOBIT		240.000 kn

Ostatak vrijednosti stroja za pakiranje na kraju vijeka upotrebe po kojoj se može prodati iznosi 40.000 kn. Poduzeće Buba d.d. će donijeti odluku o kupnji stroja za pakiranje ako je period povrata investicije 5 godina.

Koja je odluka poduzeća Buba d.d. vezano uz nabavu stroja za pakiranje?

Primjer 6. Metoda perioda povrata

Poduzeće Gaga d.d. razmatra kupnju nove opreme. Trošak ulaganja u novu opremu iznosi 250.000 kn, a vijek upotrebe opreme procjenjuje se na 5 godina. U drugoj godini vijeka upotrebe očekuju se dodatni troškovi održavanja nove opreme u iznosu od 25.000 kn, a u četvrtoj godini vijeka upotrebe očekuju se dodatni troškovi održavanja i zamjene dotrajalih dijelova opreme u iznosu od 45.000 kn.

Očekivani novčani primici od investicije po godinama su sljedeći:

Godina	1	2	3	4	5
Očekivani novčani primitak	60.000	75.000	80.000	55.000	80.000

Utvrdite razdoblje povrata investicije!

Hoće li poduzeće Gaga d.d. donijeti odluku o kupnji nove opreme ako je minimalno prihvatljivo razdoblje povrata 3 godine?

Primjer 7. Računovodstvena stopa povrata

Poduzeće Joga d.d. razmatra kupnju opreme za proizvodnju dodatne linije proizvoda. Dodatna proizvodna linija će povećati prihode za 140.000 kn godišnje. Dodatni operativni troškovi nove proizvodne linije procjenjuju se na 60.000 kn godišnje. Trošak kupnje nove opreme je 190.000 kn, a vijek upotrebe 5 godina. Primjenjuje se linearna metoda obračuna amortizacije. Na kraju vijeka upotrebe ostatak vrijednosti opreme jednak je nuli. Izračunajte *računovodstvenu stopu povrata!*

Primjer 8. Računovodstvena stopa povrata

Poduzeće Mima d.d. razmatra kupnju nove proizvodne linije u vrijednosti od 600.000 kn. Vijek upotrebe proizvodne linije procjenjuje se na 4 godine. Očekivana neto dobit od ulaganja u novu proizvodnu liniju po godinama je sljedeća:

Godina	1	2	3	4
Neto dobit	200.000	200.000	250.000	100.000

Hoće li poduzeće Mima d.d. donijeti odluku o kupnji nove proizvodne linije, ako je prema menadžerskoj politici poduzeća minimalna prihvatljiva računovodstvena stopa povrata 30%?